

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีเจตนาرمณเพื่อกำหนดมาตรฐานในการจ้างงานขั้นต่ำที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ขอบเขตใช้บังคับ เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ แต่มีการแก้ไขเพิ่มเติม และใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๒ เป็นต้นไป สำหรับการจ้างงานของเอกชนทุกรายไม่ว่า จะมีสัญญาจ้าง หรือไม่ โดยไม่เลือกปฏิบัติตัวยเหตุของเชื้อชาติ ศาสนา และเพศ แต่ไม่ใช้บังคับกับการจ้างงานของหน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการทรงตรวจสอบรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมีอำนาจในการออกกฎหมายระหว่างประเทศให้มีความคุ้มครองแตกต่างไปจากพระราชบัญญัตินี้ได้

๒. หมวด ๑ บททั่วไป กำหนดให้การเรียกร้องหรือได้มาซึ่งสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ หากนายจ้าง จงใจจ่ายเงินที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับตามพระราชบัญญัตินี้จะต้องจ่ายดอกเบี้ยให้แก่ลูกจ้างในระหว่างผิดนัด และไม่ตัดสิทธิลูกจ้างที่จะได้รับประโยชน์ตามกฎหมายอื่น สำหรับสัญญาจ้างระหว่างนายจ้าง และลูกจ้าง ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้มีผลใช้บังคับเพียงเท่าที่เป็นธรรม และพoSมควรแก่กรณี

๓. หมวด ๒ การใช้แรงงานทั่วไป กำหนดจำนวนชั่วโมงการทำงานปกติ หลักเกณฑ์การจัดเวลาพัก การจัดวันหยุดประจำสัปดาห์ การจัดวันหยุดพักผ่อนประจำปี การกำหนดวันหยุดตามประเพณีการใช้สิทธิ ลาป่วย ลาเพื่อทำมัน ลาเพื่อกิจธุร อันจำเป็น ลาเพื่อรับราชการทหารในการเรียกพลเพื่อตรวจสอบ ลาเพื่อการฝึกอบรมหรือพัฒนาความรู้ความสามารถ และกำหนดให้ต้องได้รับความยินยอมจากลูกจ้างก่อน เป็นคราว ๆ ไป จึงให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลา หรือทำงานในวันหยุด เว้นแต่ลักษณะและสภาพของงานต้องทำ ติดต่อกันไปถ้ายุดจะเสียหายแก่งาน หรือเป็นงานฉุกเฉิน โดยให้ลูกจ้างทำงานล่วงเวลาหรือทำงานในวันหยุด แล้วแต่กรณีได้เท่าที่จำเป็น

๔. หมวด ๓ การใช้แรงงานหญิง กำหนดห้ามนายจ้างให้หญิง หรือหญิงมีครรภ์ซึ่งเป็นลูกจ้างทำงาน บางงาน บางสถานที่ บางห้องเวลา โดยให้หญิงมีครรภ์มีสิทธิขอเปลี่ยนงาน ทั้งนี้ ห้ามนายจ้างเลิกจ้างหญิงด้วย เหตุตั้งครรภ์

๕. หมวด ๔ การใช้แรงงานเด็ก กำหนดห้ามนายจ้างให้เด็กซึ่งเป็นลูกจ้างทำงานบางงาน บางสถานที่ บางห้องเวลา โดยในการจ้างเด็กอายุต่ำกว่า ๑๙ ปีเป็นลูกจ้างต้องแจ้งการจ้างเด็กนั้น ให้พนักงานตรวจแรงงานทราบ และห้ามจ้างเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี เป็นลูกจ้าง ห้ามเรียกรับหลักประกันจากฝ่ายลูกจ้างซึ่งเป็นเด็กทุกราย

๖. หมวด ๕ ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุด กำหนดวิธีการ คำนวณและกำหนดการจ่ายค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด โดยลูกจ้าง ซึ่งนายจ้างให้ทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งอาจมีสิทธิได้รับค่าล่วงเวลา วิธีการหยุดกิจการ และเงื่อนไขการหักค่าจ้าง

๗. หมวด ๖ คณะกรรมการค่าจ้าง กำหนดให้มีอำนาจกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ มีผลบังคับใช้ ทั่วประเทศ และเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้อง

๘. หมวด ๗ สวัสดิการ กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสวัสดิการในการกำหนดมาตรการ ด้านสวัสดิการโดยนายจ้างต้องจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสวัสดิการในสถานประกอบกิจการอย่างน้อย สามเดือนต่อหนึ่งครั้ง

๙. หมวด ๙ การควบคุม กำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำและแก้ไขข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานที่เป็นลูกจ้าง เอกสารการจ่าย ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด และค่าล่วงเวลาในวันหยุด และการยื่นแบบแสดงสภาพการจ้างและสภาพการทำงาน

๑๐. หมวด ๑๐ การพักร กำหนดหลักเกณฑ์การพักงาน ระยะเวลาพักงาน และการคำนวนเงินที่นายจ้างต้องจ่าย

๑๑. หมวด ๑๑ ค่าชดเชย กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวนค่าชดเชย การเกษียณอายุ วิธีการจ่ายค่าชดเชยในกรณีพิเศษ และเหตุยกเว้นไม่จ่ายค่าชดเชย โดยให้คณะกรรมการสวัสดิการมีอำนาจพิจารณาคำร้อง เกี่ยวกับกรณีนายจ้างย้ายสถานประกอบกิจการ และขั้นตอนการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง

๑๒. หมวด ๑๒ การยื่นคำร้องและพิจารณาคำร้อง กำหนดให้ลูกจ้างมีสิทธิยื่นคำร้องต่อพนักงานตรวจสอบแห่งท้องที่ลูกจ้างทำงาน มีระยะเวลาสอบสวนข้อเท็จจริงและมีคำสั่งภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่รับคำร้อง เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอาจขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปได้ เมื่อมีการปฏิบัติตามคำสั่งแล้ว ให้การดำเนินคดีอย่างต่อเนื่องจ้างเป็นอันระงับในกรณีที่ลูกจ้างถึงแก่ความตายให้สิทธิยาทโดยธรรม ดำเนินการแทนลูกจ้างได้และกำหนดหลักเกณฑ์กรณีนำคดีไปสู่ศาล

๑๓. หมวด ๑๓ กองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง ออกระเบียบการจ่ายเงินสงเคราะห์ลูกจ้าง และໄล่เบี้ยคืนจากผู้ซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องจ่ายให้ลูกจ้าง โดยมีอายุความสิบปีนับแต่วันที่จ่ายเงินจากกองทุนฯ

๑๔. หมวด ๑๔ พนักงานตรวจสอบ กำหนดให้มีอำนาจเข้าไปในสถานประกอบกิจการ มีหนังสือสอบถามนายจ้าง ลูกจ้างและบุคคลที่เกี่ยวข้อง และมีหนังสือให้นายจ้าง หรือลูกจ้างปฏิบัติให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้

๑๕. หมวด ๑๕ การส่งหนังสือ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการส่งหนังสือให้นายจ้าง และลูกจ้าง

๑๖. หมวดบกกำหนดโทษ กำหนดความผิดนายจ้างฐานฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ต้องระวังโทษจำคุกสูงสุดไม่เกินสี่ปี หรือปรับสูงสุดไม่เกินสองล้านบาทต่อลูกจ้างหนึ่งคน หรือทั้งจำทั้งปรับ และกำหนดโทษแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งเปิดเผยข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นข้อเท็จจริงที่นายจ้างสงวนไว้ไม่เปิดเผย ต้องระวัง โทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยในการปฏิบัติราชการ

สอบทานรายละเอียดเพิ่มเติมที่

กองคุ้มครองแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

อาคารกระทรวงแรงงาน ๑๕ ชั้น ถนนมิตรไมตรี

เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๕ ๖๕๒๐ หรือสายด่วน ๑๕๘๖

